

İnfertilite Tedavisi Gören Kadınlarda Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Psikolojik İyi Oluş İlişkisi

The Relationship of Intolerance to Uncertainty and Psychological Well-Being in Women Treated With Infertility

Aslıhan TURAN¹ | Kerime Derya BEYDAĞ²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, infertilite tedavisi gören kadınların belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikteki çalışmanın örneklemini, İstanbul İli Anadolu yakasındaki bir üniversite hastanesinin infertilite polikliniğine 1 Mart-1 Temmuz 2020 tarihleri arasında başvuran 140 infertil kadın oluşturmuştur. Veriler, tanımlayıcı veri toplama formu, Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ) ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOÖ) ile elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı-yüzdeler hesaplamaları, ortalama, standart sapma ve spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Kadınların %45,7'si 30 yaş ve üzeri yaş grubunda ve %47,1'i üniversite mezunudur. Katılımcıların %36,4'ü 1-3 yıldır evlidir ve %77,1'i daha önce gebe kalmamıştır. Katılımcıların %53,6'sının 1 yıldan az süredir infertilite tedavisi gördüğü, %62,9'una daha önce bir kez yardımcı üreme tekniği tedavisi uygulandığı ve %50'sinin daha önce başarısız sonuç aldığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan kadınların BTÖ puan ortalaması 92,31±25,53 ve PİOÖ puan ortalaması 35,83±12,10 olarak bulunmuştur. Katılımcıların BTÖ ile PİOÖ puan ortalaması arasında negatif yönde ilişki saptanmıştır (p<0,01).

Uygulamada Kullanım: Araştırma kapsamındaki kadınların psikolojik iyi oluş düzeyleri arttıkça, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri azalmıştır. İnfertilite tedavisi kadınların yoğun stres ve belirsizlik yaşadığı bir durumdur. İnfertilite tedavisi gören kadınların psikolojik iyi oluşlarının değerlendirilmesi ve belirsizliğe tahammülsüzlüğü olan kadınlar için psikolojik destek sağlanması konusunda yönlendirmelerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: İnfertilite, Belirsizlik, İyi oluş.

ABSTRACT

Objective: This study was conducted to determine the relationship between intolerance of uncertainty and psychological well-being of women receiving infertility treatment.

Methods: The sample of this descriptive and relationship seeking study was 140 infertile women who applied to infertility outpatient clinic a university hospital Anatolian side of Istanbul between 1 March and 1 July 2020. The research data were obtained by using descriptive data collection form, Uncertainty Intolerance Scale (UIS) and Psychological Well-being Scale (PWS). In the evaluation of the data, number-percentage calculations, mean, standard deviation and Spearman correlation analysis were used.

Results: 45.7% of women are in the age group of 30 and above, and 47.1% are university graduates. 36.4% of the participants have been married for 1-3 years and 77.1% have not been pregnant before. It was determined that 53.6% of the participants had been treated for infertility for less than 1 year, 62.9% had been treated with assisted reproductive technology once before, and half of had failed before. The mean score of UIS of the women was 92.31 ± 25.53 and the mean score of the PWS was 35.83 ± 12.10. A negative correlation was found between the mean score of UIS and PWS (p<0.01).

Practice Implications: As the level of psychological well-being increases, uncertainty intolerance level of women decreases. Infertility treatment is a condition in which women experience intense stress and uncertainty. It is suggested that, nurses evaluate the psychological well-being of women and help them in providing psychological support for women with intolerance to uncertainty.

Key words: Infertility, Uncertainty, Well-being.

¹ Ar.Gör. KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Ebelik Bölümü, Konya Türkiye ORCID ID: 0000-0002-1635-719X

² Prof.Dr. İstanbul Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Türkiye ORCID ID: 0000-0002-7251-4882

Sorumlu Yazar: Prof.Dr. Kerime Derya BEYDAĞ, İstanbul Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul Türkiye, e-mail: kderyabeydag@gmail.com

Atf: Turan, A., Beydağ, K.D. (2023). İnfertilite Tedavisi Gören Kadınlarda Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Psikolojik İyi Oluş İlişkisi. Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi, 3 (1), 44-51.

GİRİŞ

İnfertilite çiftlerin bir yıl boyunca haftada en az iki kere korunmasız cinsel ilişkide bulunmalarına rağmen, gebeliğin oluşmaması olarak tanımlanır. Çiftlerin %8-16'sı yaşamlarının herhangi döneminde çocuk sahibi olmakla ilgili zorluklar yaşamaktadırlar. Çocuk sahibi olmak, bir bireyin hayatının önemli aşamalarından biridir. Sağlıklı ve başarılı çocuklara sahip olmak, her evli çiftin arzu ettiği bir olgudur. İnfertilite, eşleri psikolojik olarak etkileyen, duygusal olarak stresli yapan, ekonomik olarak da pahalı olan bir yaşam krizidir. İnfertilite sadece jinekolojik bir rahatsızlık değil, psikolojik, biyolojik, sosyal ve kültürel boyutları olan bir sağlık sorunudur (Sezgin & Hocaoğlu, 2014; Anwar & Anwar, 2016; Massarotti ve ark., 2019).

Genel olarak infertilitenin psikososyal etkileri, insan yaşamının kalitesinin bileşenlerinin olumsuz etkilenmesidir. En çok etkilenen alanlar; emosyonel davranışlar, mental sağlık, psikoloji, çevre, fiziksel ve sosyal fonksiyonlardır. Ayrıca infertil kadınlar, infertil erkekler ile karşılaştırıldığında, infertil kadınların yaşam kalitesinin daha çok etkilendiği görülmüştür. Aile olmanın en temel işlevlerinden biri olan neslin devamını getirmede başarısız olan çiftler, aralarındaki ilişkilerde olumsuzluklar yaşarlar. İnfertilite, çiftlerin yaşantılarında daha önce nasıl başa çıkacaklarını bilmedikleri bir kriz olması nedeni ile çiftlerin hem bireysel hem de evlilik ilişkileri etkilenmektedir (Loke & Hi-Kwan Luk, 2014; Patel ve ark., 2018).

Birçok insan hayatının herhangi bir döneminde belirsizlik durumu ile karşılaşmaktadır. Bu durum şimdiye ya da geleceğe dair olabilir. Literatür incelendiğinde belirsizlik ile ilgili birkaç tanım göze çarpmaktadır. Belirsizlik, karşılaşılan olay ya da durumla ilgili değil, bireyin algısıyla ilgilidir. Psikolojik stres ve baş etme teorisine göre belirsizlikte bir olay/durumdan ziyade o olay/durumun kişide stres yaratma özelliğine odaklanılır. Çünkü o olay/durumun kişinin iyilik haline etkisinin ne olacağı tam olarak bilinemez ve onunla başa çıkmak için neler yapılabileceği konusunda

yetersizlik yaşanır. Belirsizliğe tahammülsüzlük (BT) ise, günlük yaşam olaylarındaki belirsizliklere verilen bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkileri yansıtan geniş bir yapı olarak tanımlanmıştır (Sarıçam, 2014). BT bütün bireylerin karşı karşıya olduğu ve bireyin doğasında hoş karşılanmayan bir durum olmakla beraber her bireyin farklı düzeyde tepki verdiği bir süreçtir. Belirsizliği tolere edemeyen kişiler bu durumu stresli ve rahatsız edici olarak yaşarlar (Geçgin & Sahraç, 2017). Belirsiz durumları daha olumsuz tehdit unsuru olarak yorumlar ve sıklıkla bunlardan kaçmaya çalışırlar. Belirsizlik, son derece stresli olarak yaşanabilir ve yaşam kalitesini hem psikolojik hem de fizyolojik olarak etkiler (Karataş & Uzun, 2018).

Psikolojik iyi oluş, bireyin hayattaki amaçları, potansiyeli ile ilgili farkındalığını ve diğer insanlarla ilişkisinin kalitesini kapsamaktadır. Başka bir ifadeyle, bireyin kendini pozitif algılamasını, yetersizliklerinin olduğunu bildiği halde kendinden memnun olmasını, çevresindekilerle samimi ilişkiler içinde olmasını, kişisel gereksinim ve arzularını karşılayacak şekilde çevreyi şekillendirmesini, özerk hareket edebilmesini, yaşam amacının varlığını, kapasitesini bilmeyi ve bu kapasitesini arttırmayı içermektedir (Telef, 2013; Dündar & Demirli 2018).

İnfertilite tedavisi, kadınlarda korku, suçluluk, stres ve kaygı gibi duyguların yanında belirsizliğe sebep olabilir. Bu belirsizlik sürecinin neler getireceğini ve nasıl sonuçlanacağını içerir. Birey belirsizlik karşısında bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkiler gösterebilir. Belirsizliğinin kişinin iyilik haline etkisiyle onunla başa çıkmak için neler yapılabileceği bilinemez. Kadının bu süreçte etkilenmesi muhtemel iyilik hallerinden biri psikolojik iyi oluşudur. Psikolojik iyi oluş içinde bulunulan koşullardan etkilenir (Mousavi ve ark., 2020). İnfertilite tedavi sürecinin neden olduğu koşullardan doğan belirsizlik, bu belirsizliğin kadının psikolojik iyi oluşunu ne ölçüde etkilediği ve bu durumda kullanılacak hemşirelik yaklaşımını belirlemek

son derece önemlidir. Bu süreçte hemşire kadını ve kocasını beraber dinlemeli, söylemeye çekindikleri korkularını ve gereksinimlerini anlamaya çalışmalıdır. Ayrıca öncelikle kadında var olan stresi tanımlamalı ve kadının bunu kabul etmesini sağlamalıdır. İnfertilite tedavisi gören kadınların özverili ve dikkatli bir hemşirelik bakımına ihtiyacı vardır (Yüksel Koçak & Büyükkayacı Duman, 2016).

Literatürde, infertil bireylerde algılanan stres, depresyon, umutsuzluk vb. psikososyal konularda yapılmış çalışmalar olmakla birlikte, infertil kadınlarda psikolojik iyi oluş ve belirsizliğe tahammülsüzlüğün birlikte ele alındığı çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların, infertil bireylerle çalışan hemşirelerin bakım süreçlerine katkı sağlayacağı, infertil bireylerin psikolojik düzeylerini yükseltmeye ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerini belirlemeye yönelik değerlendirmeleri hemşirelik girişimlerine dahil edecekleri düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı

Bu çalışma ile infertilite tedavisi gören kadınların belirsizliğe tahammülsüzlük durumları ile psikolojik iyi oluşlarını belirlemek ve her iki durumun birbiri ile ilişkisini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Araştırma soruları:

- İnfertilite tedavisi gören kadınların belirsizliğe tahammülsüzlükleri ne düzeydedir?
- İnfertilite tedavisi gören kadınların psikolojik iyi oluşları ne düzeydedir?
- İnfertilite tedavisi gören kadınların belirsizliğe tahammülsüzlükleri ile psikolojik iyi oluşları arasında ilişki var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın türü

Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı niteliktedir.

Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmanın evrenini, 1 Mart-1 Temmuz 2020 tarihleri arasında, İstanbul ili Anadolu yakasında hizmet veren bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin infertilite polikliniğine başvuran

293 kadın oluşturmuştur. Örnekleme, evren belli olduğu durumda örneklem hesaplama formülüne göre belirlenen 140 kadın oluşturmuştur. Çalışmaya, 18 yaş ve üzerinde olan, Türkçe konuşup anlaşabilen, iletişim engeli olmayan, infertilite tedavisi gören ve çalışmaya katılmaya istekli kadınlar dâhil edilmiştir.

Veri toplama araçları

Araştırma verileri, demografik veri formu, Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği' ve 'Psikolojik İyi Oluş Ölçeği' ile elde edilmiştir. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ), ilk olarak Fransızca olarak geliştirilmiş, Buhr ve Dugas tarafından İngilizceye uyarlanmıştır. Ölçek belirsizlik içeren durumlara verilen davranışsal, bilişsel ve duygusal tepkileri ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçek 5'li likert tipi bir ölçek olup 'Beni Hiç Tanımlamıyor' (1) ile 'Beni Tamamen Tanımlıyor' (5) arasında değişmektedir. Sarı ve Dağ (2009) tarafından uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan ölçeğin, faktör analizi sonucunda dört faktörden oluştuğu saptanmıştır. Bu faktörler sırasıyla "Belirsizlik stres verici ve üzücüdür" (F1), "Belirsizlikle ilgili olumsuz benlik değerlendirmeleri" (F2), "Geleceği bilmemek rahatsız edicidir" (F3) ve "Belirsizlik eyleme geçmemi engelliyor" (F4) şeklindedir. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe belirsizliğe tahammülsüzlük artmaktadır. Ölçekten en az 27, en fazla 135 puan alınabilmektedir. Sarı ve Dağ'ın çalışmasında ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ,79'dur (Sarı ve Dağ, 2009). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alpha değeri ,81 olarak bulunmuştur.

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Kısa Formu (PİOÖ), Diener ve ark. tarafından pozitif ilişkiler, yeterlik hisleri, anlamlı ve amaçlı bir yaşam sürdürebilme gibi insan fonksiyonunun önemli bileşenlerini tanımlamak amacıyla geliştirilmiş, sekiz maddeli bir ölçme aracıdır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Telef (2013) tarafından yapılmıştır. Ölçek, kesinlikle katılmıyorum (1) ile kesinlikle katılıyorum (7) arasında değişen 7'li likert tipi bir ölçektir. Bütün maddeler olumlu şekilde ifade edilmektedir. En düşük puan 8, en yüksek puan ise 56'dır. Yüksek puan

bireyin pek çok psikolojik kaynağının ve gücünün olduğunu ifade eder. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ,87'dir (Telef, 2013). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alpha değeri, 91 olarak bulunmuştur.

Verilerin toplanması

Veri toplama formları, tedavi öncesinde bekleme sürecinde, poliklinikteki boş bir odada hastalara araştırmanın amacı hakkında bilgi verildikten sonra hastalara uygulanmıştır. Hastaların soruları kendilerinin yanıtlamaları istenmiş, daha sonrasında soru formları hastalardan geri alınmıştır. Veri toplama süreci yaklaşık olarak 7 dk. sürmüştür.

Etik boyut

Araştırmanın yapılması için bir üniversitenin etik kurulundan 114/15 sayılı ve 30.10.2019 tarihli onay alınmıştır. Ardından araştırmanın ilgili kurumda yürütülebilmesi için İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'nden 21.11.2019 tarih ve 2020/03 sayılı çalışma izni alınmıştır.

Araştırma süresince Helsinki Bildirgesi kurallarına uyulmuştur. Katılımcılara araştırmaya katılım konusunda özgür oldukları

ve araştırmanın herhangi bir aşamasında araştırmayı bırakabilecekleri belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarının kimlik bilgileri verilmeden bilimsel amaçla yayınlanabileceği konusunda bilgi verilmiştir.

Analiz

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin tanımlayıcı istatistiklerinde ortalama, standart sapma, medyan en düşük, en yüksek, frekans ve oran değerleri ve Sperman korelasyon analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Kadınların sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı Tablo1'de gösterilmiştir. Kadınların yaş ortalaması 30,42±6,31 (min: 18, maks: 50), %45,7'sinin 30 yaş ve üzeri yaş grubunda, %47,1'i üniversite mezunu ve %60,7'si bir işte çalışmamaktadır. Katılımcıların %36,4'ü 1-3 yıldır evlidir ve %77,1'i daha önce gebe kalmamıştır.

Tablo 1. Kadınların demografik özelliklerinin dağılımı

Değişkenler	n	%	
Yaş ortalaması 30.42±6.31 (min: 18, maks: 50)			
Yaş Grubu	18-35 yaş	114	81.4
	36 yaş ve üzeri	26	18.6
Öğrenim durumu	İlköğretim	34	24.3
	Lise	40	28.6
	Üniversite ve üzeri	66	47.1
Çalışma durumu	Çalışıyor	85	60.7
	Çalışmıyor	55	39.3
Evlilik süresi	1 yıldan az	17	12.2
	1-3 yıl	51	36.4
	4-6 yıl	29	20.7
	7 yıl ve üzeri	43	30.7
Daha önce gebe kalma durumu	Evet	32	22.9
	Hayır	108	77.1
Toplam	140	100.0	

Kadınların tedavi süreçlerine ve eş ilişkisine ilişkin özelliklerin dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir. Katılımcıların %53,6’sının 1 yıldan az süredir infertilite tedavisi gördüğü, %62,9’una daha önce bir kez yardımcı üreme tekniği tedavisi uygulandığı, %34,6’sının infertilite nedeninin erkekten kaynaklandığı ve yarısının (%50) daha önce başarısız sonuç aldığı belirlenmiştir.

Kadınların %52,9’u genel ruh halinin ne iyi ne de kötü olduğunu, %69,3’ü psikolojik desteğe ihtiyacı olduğunu düşündüğünü ve %74,3’ü tedavi sürecinde kendisine destek olan kişi olduğunu belirtmiştir. Kadınların %60,7’si eşi ile ilişkisinin iyi olduğunu ve %55,7’si çocuğu oluncaya kadar infertilite tedavisine devam edeceğini belirtmiştir.

Tablo 2. Kadınların tedavi süreçlerine ve eş ilişkisine ilişkin özelliklerinin dağılımı

Değişkenler	n	%	
İnfertilite tedavi süresi	1 yıldan az	75	53.6
	1-3 yıl	39	27.8
	4 yıl ve üzeri	26	18.6
Kaçıncı kez tedavi uygulandığı	1 kez	88	62.9
	2 kez	36	25.7
	3 ve üzeri kez	16	11.4
İnfertilitenin kaynağı	Kadın	47	33.6
	Erkek	48	34.3
	Her ikisi birlikte	13	9.3
	Nedeni belli değil	32	22.8
Daha önce başarısız sonuç alma durumu	Evet	70	50.0
	Hayır	70	50.0
Genel olarak ruh halinin nasıl olduğu	İyi	28	20.0
	Ne iyi, ne de kötü	74	52.9
	Kötü	38	27.1
Psikolojik desteğe ihtiyacı olduğunu düşünme durumu	Evet	97	69.3
	Hayır	43	30.7
Tedavi sürecinde destek olan kişi varlığı	Var	104	74.3
	Yok	36	25.7
Eşi ile ilişkisinin nasıl olduğu	İyi	85	60.7
	Orta	55	39.3
İnfertilite tedavisine ne zamana kadar devam edeceği	Çocuğu olana kadar	78	55.7
	Tıbben mümkün olmayana kadar	62	44.3
Toplam	140	100.0	

Ölçeklerin puan ortalamasının dağılımı Tablo 3’te gösterilmiştir. Katılımcıların Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ) puan

ortalaması $92,31 \pm 25,53$ ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Kısa Formu (PIOÖ) puan ortalaması $35,83 \pm 12,10$ olarak bulunmuştur.

Tablo 3. Ölçeklerin puan ortalamasının dağılımı

Ölçekler	Ort	Ss	Min	Max
Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ)	92.31	25.53	33	135
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Kısa Formu (PIOÖ)	35.83	12.10	8	56

Ort: Ortalama Ss: Standart sapma Min: Minimum Max: Maksimum

Ölçekler arasındaki korelasyon Tablo 4'te gösterilmiştir. Katılımcıların BTÖ ile PİÖÖ

puan ortalaması arasında negatif yönde orta düzeyde ilişki saptanmıştır ($p<0,01$).

Tablo 4. Ölçekler Arasındaki Korelasyon

Ölçekler	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİÖÖ)	
	r_s	-0.420
Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ)	p	0.001

r_s : Sperman Korelasyon

TARTIŞMA

Çalışma kapsamında yer alan kadınların Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ) puan ortalaması $92,31\pm 25,53$ olarak bulunmuştur (Tablo 3). Bu sonuç, kadınların belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğunu göstermektedir. İnfertilite tedavisi görmek, kadınlar için kayıp ve kriz duygularının yaşanmasına neden olan stresli bir durumdur. Böyle bir durumla karşı karşıya kalan kadınların, stres yaşamaları olası bir durumdur. Literatürde, farklı örneklem grupları ile yapılmış olan çalışmalarda da çalışma bulgusu ile benzer şekilde orta düzeyin üzerinde belirsizliğe tahammülsüzlük belirlenmiştir (Geçkin & Sahranç, 2017; Duman, 2020; Ulukan, 2021). Bu sonuçlar, tedavi süreci uzun ve yorucu olan hastalıklarla mücadele eden bireylerin benzer tahammülsüzlük düzeylerinde olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

İnfertilite tedavisi gören kadınların, PİÖÖ puan ortalaması $35,83\pm 12,10$ olarak bulunmuştur (Tablo 3). Bu sonuç, kadınların psikolojik iyi oluşlarının ortanın üzerinde olduğunu göstermektedir. İnfertil bireylerin psikolojik zorlukları karmaşıktır ve bu zorluklar birçok faktörden etkilenmektedir. Pandemi sürecinde gebelerde yapılan bir çalışmada da, gebelerin psikolojik iyi oluşlarının yüksek olduğu belirlenmiştir (Tartıcı & Beydağ, 2022). Moura-Ramos ve ark.'nın (2017) infertil çiftlerde gerçekleştirdiği çalışmada da, kadınların psiko-sosyal iyi oluşlarının orta düzeyin üzerinde olduğu belirlenmiştir (Moura-Ramos ve ark., 2017). Chow ve ark.'nın (2016) infertil çiftlerle yaptığı çalışmada infertil kadınların teşhisten sonra

ve tedavi süreci boyunca önemli ölçüde psikolojik stres deneyimlediğini belirtmiştir (Chow ve ark., 2016).

Kadınların BTÖ ile PİÖÖ puan ortalaması arasında negatif yönde orta düzeyde ilişki saptanmıştır ($p<0,01$) (Tablo 4). Kadınların belirsizliğe tahammülsüzlükleri arttıkça, psikolojik iyi oluşları azalmaktadır. Bu sonuç, belirsizlikler karşısında kadınların psikolojik olarak yıprandığını ve kendilerine psikolojik olarak daha kötü hissettiklerini göstermektedir. İnfertilite ne kadar uzun süre devam ederse çaresizlik ve ümitsizlik o kadar duruma hâkim olur ve bu da daha büyük bir depresyonla sonuçlanabilir (Uğur, 2014). İnfertil kadınlarda psikiyatrik bozuklukların başında anksiyete ve depresyon gelmektedir (Sezgin & Hocaoglu, 2014). Koç ve ark.'nın (2016) çalışmalarında psikolojik iyi oluşun belirsizliğe tahammülsüzlükten etkilendiğini bulmuştur (Koç ve ark. 2016). Alimehdi ve ark. (2015) tarafından belirsizliğe tahammülsüzlük üzerine yapılan çalışmada, belirsizliğe tahammülsüzlüğün endişe ve negatif düşüncenin artmasında önemli rol oynadığı anlaşılmıştır.

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırma, çalışmanın yapıldığı hastaneye başvuran kadınların verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır. Çalışmanın yapıldığı hastanenin infertilite polikliniklerinin pandemi döneminde çalışmaya ara vermesi nedeniyle veri toplama sürecinde aksama yaşanmıştır. Ayrıca, pandemi nedeniyle hasta sayısındaki azalmalar, hastaların hastanede kalış süresini kısa tutma istediği de çalışmaya katılan kadın sayısını etkilemiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İnfertilite tedavisi gören kadınların belirsizliğe tahammülsüzlük ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, kadınların psikolojik iyi oluşlarının ve belirsizliğe tahammülsüzlüklerinin orta düzeyin üstünde olduğu ve belirsizliğe tahammülsüzlük arttıkça psikolojik iyi oluşun azaldığı belirlenmiştir.

İnfertil kadınlara yönelik stresi azaltma ve baş etme amaçlı destek programlarının oluşturulması, infertilite birimlerinde görev alan hemşireler tarafından, stresi azaltmaya ve inertil çiftlere destek olmaya yönelik bilgilendirme ve eğitimlerin yapılmasının kadınların psikolojik iyi oluşlarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Ayrıca, infertil bireylerin psikolojik iyi oluş ve belirsizliğe tahammülsüzlüklerinde etkili olabilecek durumları saptamaya yönelik nitel çalışmaların yapılması ve daha büyük örneklem grupları ile psikolojik iyi oluşu arttırmaya ve belirsizliğe tahammülsüzlüğü azaltmaya yönelik müdahale çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Yazarlık katkısı

Çalışma fikri veya tasarımı: AT, KDB

Veri toplama: AT

Sonuçların analizi ve yorumlanması: AT, KDB

Taslak çalışmayı hazırlama: AT

KAYNAKLAR

- 1 Anwar, S., & Anwar, A. (2016). Infertility: A review on causes, treatment and management. *Women's Health & Gynecology*, 2(6), 1-5.
- 2 Alimehdi, M., Ehteshamzadeh, P., Naderi, F., Eftekhaesadi, Z., & Pasha, R. (2015). The effectiveness of cognitive-behavioral therapy on intolerance of uncertainty and anxiety sensitivity in patients with generalized anxiety disorder. *Journal of Thought & Behavior in Clinical Psychology*, 10(38),77-86.
- 3 Chow, K.M., Cheung, M.C., & Irene, K.M. (2016). Cheung Psychosocial interventions for infertile couples: A critical review. *Journal of Clinical Nursing*, 25:(15-16).
- 4 Duman, N. (2020). Üniversite öğrencilerinde Covid-19 korkusu ve belirsizliğe tahammülsüzlük, *The Journal of Social Science*, 4(8),426-437
- 5 Dündar, Z., & Demirli, C. (2018). Medeni durumları farklı olan çalışanların psikolojik iyi olma düzeylerinin incelenmesi, *The Journal of Educational Reflections*, 2(2),1-10.
- 6 Geçgin, F.M., & Sahranç, Ü. (2017). Belirsizliğe tahammülsüzlük ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki. *Sakarya University Journal of Education*, 7(4), 739 – 756.
- 7 Karataş, Z., & Uzun, K. (2018). Belirsizliğe tahammülsüzlüğün yordacısı olarak endişe ile ilgili olumlu ve olumsuz inançlar. *Kastamonu Education Journal*, 26(4),1269-1273.
- 8 Koç, M., İskender, M., & Çolak, T.S. (2016). Affedicilik ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiye belirsizliğe tahammülsüzlük ve öfke kontrolünün aracılık etkisi. *Sakarya University Journal of Education*, 6: 201-9.
- 9 Loke, A.Y., & Hi-Kwan Luk, B. (2014). The impact of infertility on the psychological well-being, marital relationships, sexual relationships,

Eleştirel inceleme: KDB

Tüm yazarlar (AT, KDB) sonuçları gözden geçirdi ve makalenin son hâlini onayladı.

Etik süreçler

Araştırmanın yapılması için Okan Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 114/15 sayılı ve 30.10.2019 tarihli onay alınmıştır. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'nden 21.11.2019 tarih ve 2020/03 sayılı çalışma izni alınmıştır.

Çıkar çatışması beyanı

Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

Finansman beyanı

Bu araştırma için finansal destek alınmamıştır. Bu çalışma, İstanbul Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hemşirelik A.D. tarafından 2021 yılında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Teşekkür

Araştırmaya katılım sağlayan infertil kadınlara teşekkür ederiz.

Lisans Bilgisi

Bu makale Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisans (CC BY-NC) ile lisanslanmıştır.

License Information

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC).

- and quality of life of couples: A Systematic Review, *Journal of Sex and Marital Therapy*, 41(6),610-625.
- 10 Massarotti, C., Gentile, G., Ferreccio, C., Scaruffi, P., Remorgida, V., & Anserini, P. (2019). Impact of infertility and infertility treatments on quality of life and levels of anxiety and depression in women undergoing in vitro fertilization, *Gynecological Endocrinology*, 35(6): 485–489.
 - 11 Moura-Ramos, M., Almeida Santos, T., & Canavarro, M.C. (2017). The role of attachment anxiety and attachment avoidance on the psychosocial well-being of infertile couples, *J Clin Psychol Med Settings*, 24:132–143.
 - 12 Mousavi, E., Sedighe, H., Bakhtiyari, M., Abasi, I., Mohammadi, A., & Arani, A.M. (2020). The effects of mindfulness-based stress reduction group therapy on anxiety, depression, stress, and the intolerance of uncertainty in infertile women, *Iranian Rehabilitation Journal*, 18(2):137-144.
 - 13 Patel, A., Sharma, P.S., Kumar, P., & Binu, V.S. (2018). Sociocultural determinants of infertility stress in patients undergoing fertility treatments, *Journal of Human Reproductive Sciences*, 11(2): 172–179.
 - 14 Sarı, S., & Dağ, İ. (2009). Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği, Endişe ile İlgili Olumlu İnançlar Ölçeği ve Endişenin Sonuçları Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması, geçerliliği ve güvenilirliği, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10, 261-270.
 - 15 Sarıçam, H. (2014). Belirsizliğe tahammülsüzlüğün mutluluğa etkisi, *sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8):1-12.
 - 16 Sezgin, H., & Hocaoglu, Ç. (2014). İnfertilitenin psikiyatrik yönü, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(2):165-185
 - 17 Telef, B.B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3):374-384.
 - 18 Tartıcı, E., & Beydağ, K.D. (2022). Gebelerin pandemi sürecinde algıladıkları stres ve psikolojik iyi oluş düzeyleri ilişkisi. *BANÜ Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*. 4(1), 42-49.
 - 19 Ulukan, H. (2021). Investigation of the relationship between the intolerance of uncertainty and levels of health perception faculty of sports sciences students during the pandemic process. *European Journal of Education Studies*, 8(3);293-308.
 - 20 Yüksel Koçak, D., & Büyükkayacı Duman, N. (2016). İnfertilitenin psikolojik etkileri ve hemşirelik yaklaşımı, *Türkiye Klinikleri J Obstet Womens Health Diseases Nursing-Special Topics*, 2(3):7-13